
BELGIE EN DE WETLANDS-CONVENTIE

Eckhart Kuyken

Op 2 februari 1971 werd te Ramsar (Iran) de Conventie ondertekend betreffende het behoud van waterrijke gebieden van internationaal belang, voornamelijk als watervogel-habitat. In opdracht van het Ministerie van Landbouw hebben wij voor België een lijst voorgedragen van de "wetlands" die voldoen aan de criteria, zoals ze binnen het IWRB werden opgesteld (Kuyken, 1972).

In december 1974 ging opnieuw een internationale Conferentie over behoud van "wetlands" en watervogels door, ditmaal te Heiligenhafen (BRD), waar werd aangedrongen op een spoedige ondertekening en ratifikatie van de Ramsar-Conventie. We brachten er verslag uit over de recente stand van zaken betreffende de belangrijkste watervogelgebieden; België had de Conventie nog niet ondertekend.

Dit gebeurde op 19 maart 1975 "onder voorbehoud van ratifikatie" (slechts van dan af zouden de bepalingen voor ons land van kracht worden). Voorbehoud werd voornamelijk gemaakt wegens de bestemming van sommige voorgestelde (private) gebieden in de ruimtelijke ordening (gewestplannen).

In 1976 werd door het Bestuur van Waters en Bossen een ontwerp van wettekst voorbereid die momenteel bij het Parlement is ingediend ter goedkeuring. De (vroegere) interministeriële commissie voor Leefmilieu zou reeds haar goedkeuring aan het ontwerp hebben gehecht. Bij de ratificatie moet minstens één gebied aan de Ramsarlijst worden toegevoegd (eind september 1976 hadden twaalf landen reeds 106 gebieden aangeduid met een totale oppervlakte van ruim twee miljoen hectaren). Teneinde een keuze te maken heeft de Minister van Landbouw in februari 1977 aan de Hoge Raad voor Natuurbehoud om advies gevraagd; in september j.l. werd dit ingediend, zodat principieel de aanwijzing van de gebieden, samen met de neerlegging van de bekrachtigingsoorkonde bij Koninklijk Besluit kan gebeuren.

Voorgestelde gebieden

Het is duidelijk dat België geen uitgestrekte waterrijke gebieden bezit die vergelijkbaar zijn met een Waddenzee, Dollard of Oosterschelde. Alleen de Hoge Venen zouden hiertegen kunnen opwegen, maar gezien hun gering belang

voor watervogels horen ze eerder thuis in het "Projekt TELMA" *). Toch zijn de hiernavolgende gebieden voor bepaalde soorten van belang als schakel in een internationale keten van pleisterplaatsen.

1. De "Vlaamse Banken" binnen de territoriale wateren, met inbegrip van het IJzer-estuarium (Nieuwpoort), afgebakend tot aan de hoogwaterlijn.

In deze kustwateren pleisteren geregeld meer dan 4.000 zwarte zeeëenden; de slikken en schorren van de IJzermonding, ondanks hun zeer beperkte oppervlakte, zijn van belang voor vele waadvogels (Beuwe, 1975).

2. Het Zwin-reservaat, met inbegrip van een bufferzone.

Naast de grote ornithologische waarde telt ook het edukatief belang (350 à 400.000 bezoekers per jaar).

3. De Blankaart (Woumen) en een deel van de overstroombare Broeken langs de IJzer.

Zowel als broedgebied en pleisterplaats van belang voor eendachtigen en waadvogels, alsook omwille van de potentiële herbevolking van de in 1958 uitgeroeide aalscholver- en reigerkolonie, waar nu opnieuw reeds meer dan 100 broedpaar van de laatste soort gevestigd zijn (med. P. Houwen).

4. Het Staatsnatuurreservaat Kalmthoutse Heide.

Ondanks de eerder geringe oppervlakte van vennen en vochtige heide van groot belang voor duizenden regenwulpen op voorjaarsslaapplaats (Voet, 1976).

*) Telma (Grieks voor stilstaand water, poel). Het Telma-projekt, dat in 1966 werd gestart, beoogt alle veengebieden, de zgn. peatlands, die internationaal van belang zijn te behouden voor flora en fauna.

5. Het Groot Schietveld (Polygoon) tussen Brasschaat en Wuustwezel. Eveneens van belang voor regenwulpen (naast grote botanische waarde).

6. De ganzenpleisterplaatsen te Damme-Meetkerke.

Door deze aanduiding kunnen de recente preferenties van de ganzen voor gebieden buiten het hoofdterrein Damme tot nieuwe pleisterplaatsen aanleiding geven. Spreiding van de begrazingsdruk bleek in de laatste winters reeds duidelijk, waardoor klachten van landbouwzijde wegvielen. Het gebied herbergt maximale aantallen van 6 à 7.000 kolganzen en 8 à 1500 kleine rietganzen.

Literatuur

- Beuwe, M. 1975. Het reservaat "de IJzermonding" te Nieuwpoort als doortrek- en overwinteringsgebied voor waadvogels. Biol. Jb. Dodonaea 43: 63-77.
- Kuyken, E. 1972. Belgian Wetlands of international importance for Waterfowl. Proc. Int. Conf. Conservation of Wetlands and Waterfowl, Ramsar, Februari 1971: 179-188.
- Voet, H. 1976. Slaaplaatsstellingen van de regenwulp in België en westelijk Noord-Brabant in het voorjaar 1976. Interim Rapport, 7 pp.

Adres: Heirweg 2,
B 8030 Beernem.
België.